Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.02.2013, sp. zn. 4 To 7/2013, ECLI:CZ:VSPH:2013:4.TO.7.2013.1

Číslo: 12/2014

Právní věta: Jednání pachatele, který poté, co získal věc majetkovým trestným činem, tuto věc dále převede na jinou osobu, zejména formou smlouvy kupní či směnné, nelze kvalifikovat jako trestný čin podvodu podle § 209 tr. zákoníku. Stejně tak nelze jako trestný čin podvodu kvalifikovat jednání pachatele, který věc získanou majetkovým trestným činem obdržel od pachatele základního trestného činu a tuto věc dále (formou prodeje či směny) převede na jinou osobu, ačkoliv si je vědom, že jde o věc pocházející z trestného činu. Takové jednání může podle okolností vykazovat znaky trestného činu podílnictví podle § 214 tr. zákoníku nebo legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 tr. zákoníku.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 27.11.2012

Spisová značka: 4 To 7/2013

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Legalizace výnosů z trestné činnosti, Podílnictví, Podvod

Předpisy: § 209 tr. zákoník
§ 214 tr. zákoník
§ 216 tr. zákoník

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze v trestní věci obviněných J. G. a spol. zamítl jako nedůvodnou stížnost státního zástupce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 45 T 9/2012.

Z o d ů v o d n ě n í

I.

Napadeným usnesením rozhodl Městský soud v Praze tak, že podle § 188 odst. 1 písm. e) tr.ř. se tato trestní věc vrací státnímu zástupci k došetření. Rozhodl tak poté, co byla k Městskému soudu v Praze podána obžaloba pro skutky právně kvalifikované ohledně obviněných J. G., L. K. a P. O. jako zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, v případě obviněného L. K. dále (bod 10 obžaloby) jako zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, a ohledně obviněného D. N. jako zločin podvodu podle § 209 odst. 1,

odst. 4 písm. d) tr. zákoníku.

Napadené usnesení odůvodnil městský soud tím, že nebyly objasněny základní skutkové okolnosti, bez kterých není možné ve věci v hlavním líčení rozhodovat, a kromě toho je třeba žalovaný skutek posoudit podle jiného ustanovení zákona, než jej posuzovala obžaloba. Trestní stíhání obviněných bylo zahájeno pro zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, přičemž v průběhu vyšetřování byli obvinění upozornění na změnu právní kvalifikace na zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5, příp. odst. 4 tr. zákoníku, vyjma skutku pod bodem 10 obžaloby. Do popisů skutků v obžalobě však byl převzat jejich popis z usnesení o zahájení trestního stíhání, aniž by zde bylo jakkoli vyjádřeno, v čem měl spočívat podvodný úmysl obviněných. Popis skutku v obžalobě tak neodpovídá právní kvalifikaci a lze se pouze domnívat, že podvodné jednání mělo spočívat v převodu a následném prodeji vozů s pozměněnou identitou. Není tudíž z něho zcela zřejmé, jakým způsobem měli být poškození vlastně poškozeni a jaká a komu vznikla škoda, v tomto směru zde chybí jakýkoliv popis subjektivní stránky, tj. úmyslu. Soud v této souvislosti poukazuje na ustálenou judikaturu, podle které, v případě trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, musí být podvodný úmysl jednání pachatele přítomen již od samého počátku, v tomto případě tedy v době převodu vozů na nové nabyvatele. Protože ohledně skutků popsaných v obžalobě nebyly v přípravném řízení získány žádné důkazy, jež by nasvědčovaly tomu, že obvinění se jakkoliv podíleli na odcizení vozů či na jejich registraci v ČR, naskýtá se otázka správnosti použité právní kvalifikace jako trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, neboť chybí základní znak tohoto trestného činu ve formě zavinění, tj. podvodný úmysl obviněných, spočívající při jejich prodeji v předstírání, že jde o legálně nabyté vozy a stejně tak i úmysl způsobit kupujícím škodu (která navíc vznikla dodatečně, v souvislosti se zajištěním vozů policií). Při absenci výše uvedených důkazů by trestný čin podvodu přicházel v úvahu, pokud by obvinění při prodeji, při zamlčení podstatných údajů o stavu vozů a jejich původu, nadhodnotili jejich cenu tak, že by neodpovídala skutečné tržní ceně vozů, tedy ceně, za kterou by se takové vozy v místě a době prodeje prodávaly. V přípravném řízení však skutečná cena vozů nebyla zjištěna, takže z tohoto hlediska rovněž nebylo podvodné jednání prokázáno. Opětovně soud konstatoval, že popis skutků uvedených v obžalobě neodpovídá výsledkům přípravného řízení, stejně tak jako použitá právní kvalifikace. Právní kvalifikace jednání obviněných tak, jak je uvedena v obžalobě, vzbuzuje vážné pochybnosti, neboť z dosud shromážděných důkazů nevyplývá podvodný úmysl obviněných, jež je zákonným znakem trestného činu podvodu. V daném případě však nelze vyloučit, že by se mohlo podle soudu jednat o trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1, příp. 3 písm. a), b) tr. zákona účinného do 31. 12. 2009, případně i v jeho nedbalostní formě dle odst. 2 cit. ustanovení. V daném případě tak bude podle soudu nutné v průběhu došetření opatřit další důkazy, přičemž od takto doplněných důkazů se pak bude odvíjet použitá právní kvalifikace.

II.

Proti tomuto usnesení podal v zákonné lhůtě stížnost státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze. S uvedeným usnesením a jeho odůvodněním se neztotožnil. Namítl, že skutková zjištění jsou dostatečně obsažena v popisu jednotlivých skutků v žalobním návrhu a jsou dostatečně podložena. Ze skutkové věty obžaloby je rovněž přinejmenším odvoditelná subjektivní stránka trestného činu podvodu, neboť je uvedeno, že obvinění vždy jednali s vědomím, že původ vozidel je jiný, než byl deklarován při jejich registraci, a v případě prodeje těchto vozidel současně v úmyslu získat tím ke škodě kupujících majetkový prospěch. Výsledná právní kvalifikace je plně na úvaze soudu. V napadeném usnesení však soud dostatečně nekonkretizoval zákonné ustanovení, jehož je třeba použít. Není také specifikováno, k čemu by mělo soudem požadované doplnění šetření v konečném důsledku vést a provedení kterých úkonů a z jakých důvodů by bylo v řízení před soudem v porovnání s přípravným řízením spojeno s výraznými obtížemi nebo by bylo na újmu rychlosti řízení. Všichni obvinění byli k předmětu trestního stíhání, včetně skutečností, které jim jsou známy k původu vozidel a k okolnostem dispozic s nimi, podrobně a zákonným způsobem

vyslechnuti. Státní zástupce je přesvědčen, že předmětným jednáním byla poškozeným způsobena škoda ve výši jimi uhrazené kupní ceny za vozidla, o jejichž původu a identitě byli uvedeni v omyl. Pokud by soud shledal nezbytným upřesnění či nové zjištění hodnoty vozidel, může to bez potíží zajistit sám. Obdobné je to s opatřením výpisů z účtů soudem blíže nespecifikovaných společností k prokázání nákupů vozů za finanční prostředky náležející těmto společnostem, byť nic takového v obžalobě není tvrzeno a k žalovaným skutkům to nemá jakýkoli vztah.

Státní zástupce navrhl, aby vrchní soud napadené usnesení zrušil a aby uložil soudu prvního stupně, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

III.

Vrchní soud v Praze z podnětu podané stížnosti přezkoumal v neveřejném zasedání podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost není důvodná.

Podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. soud po předběžném projednání obžaloby vrátí věc státnímu zástupci k došetření, je-li toho třeba k odstranění závažných procesních vad přípravného řízení, které nelze napravit v řízení před soudem, nebo k objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci rozhodnout, a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi nebo by zřejmě bylo na újmu rychlosti řízení.

Vrchní soud se ztotožnil se závěrem městského soudu, že věc trpí neujasněností (byť předběžných) skutkových zjištění a na ně navazující právní kvalifikace. Orgány činné v přípravném řízení si nevytvořily žádnou pevnou koncepci, na základě které by věc posuzovaly a prováděly důsledné vyšetřování o okolnostech důležitých pro trestní řízení. Jejich postup tak ve svém důsledku vedl k porušení práv obhajoby v přípravném řízení.

Trestní stíhání obviněných bylo zahájeno pro zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který byl v usnesení ze dne 28. 3. 2011 popsán ohledně osmi dílčích skutků tak, že obvinění dosud nezjištěným způsobem získali vozidla pocházející z trestné činnosti, tato po vzájemné dohodě v úmyslu zastřít jejich původ nechali na základě padělaných dokladů a pozměněných identifikačních znaků VIN zaregistrovat na příslušných úřadech v České republice, případně požádali o schválení technické způsobilosti těchto vozidel, a to jménem společností A. N. S., a.s. a M. C., s.r.o., jejichž vlastníkem a zároveň jednatelem byl obviněný O., respektive obviněný K., následně předmětná vozidla, vydávaná za legálně zakoupená, prodali za účelem dosažení prospěchu dalším zájemcům, tedy takovým způsobem usilovali o to, aby bylo znemožněno zjištění původu uvedených motorových vozidel; jednotlivé případy jsou pak konkrétně popsány, a to obdobně jako v žalobním návrhu, ovšem s tím, že není uvedeno způsobení škody, nýbrž pouze výše prospěchu získaného jednotlivými obviněnými, vždy v částce rovnající se součtu kupních cen za prodaná předmětná vozidla, na jejichž realizaci se jednotliví obvinění podíleli. Obdobným způsobem (a za použití stejné právní kvalifikace) jsou koncipována i další usnesení o zahájení trestního stíhání v této věci, vydaná 21. 4. 2011 a 4. 8. 2011. Dnem 25. 10. 2011 je datováno vyrozumění obviněných (a obhájců), že jejich jednání bude nadále posuzováno jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku. Obviněným J. G. a L. K. bylo současně sděleno, že i původní právní kvalifikace zůstává zachována. Tato vyrozumění neobsahují žádné odůvodnění. Ve spise je dále založena „stížnost proti změně právní kvalifikace“ obviněného P. O. ze dne 31. 10. 2011, v níž namítá, že z šetření nevyplývá, jakým způsobem naplnil skutkovou podstatu jemu za vinu kladeného trestného činu a dále mimo jiné to, že mu nebyl prokázán úmysl.

Dne 26. 9. 2012 byla pak po skončení přípravného řízení na obviněné podána obžaloba pro skutky spočívající podle žalobního návrhu v tom, že

1) obviněný J. G.
po předchozí dohodě s již zemřelým F. D., zajistil dne 25. 8. 2008, prostřednictvím dosud neztotožněné osoby vydávající se za R. D., na Městském úřadě v Č., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v N. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilostí motorového vozidla, označeného VIN, a vozidlo bylo téhož dne na R. D. zaregistrováno, následně D. vozidlo dne 2. 9. 2008 na Magistrátu hl. m. P. přehlásil na společnost S. C., s.r.o., se sídlem N. Z. 3172/6, P. 5, ve které byl jednatelem, a dne 22. 10. 2008 bylo vozidlo prostřednictvím E. R., jednatele autoprodejny B. C., s.r.o., prodáno za částku 950 000,- Kč společnosti ZK –T., s.r.o., se sídlem L. 1847/14, P. 9, zastoupené jednatelem Z. K., přičemž 285 000,- Kč bylo zaplaceno touto společností k rukám E. R., který částku předal obviněnému G., a na zbylou částku ve výši 665 000,- Kč obdržela společnost ZK – T. úvěr od společnosti GE M. M., a.s., se sídlem P. 4, V. 1422/1a, jež tuto částku zaslala na účet společnosti B. C., která jej následně zaslala na účet společnosti S. C., ze kterého byla částka přeposlána na účet společnosti R. P. G., ke kterému má obviněný G. dispoziční práva, posléze dne 12. 11. 2008 bylo předmětné vozidlo poškozené společnosti zabaveno v SRN, neboť bylo zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. BMW 335i, odcizené dne 18. 3. 2007 z autosalonu ve městě K., Š., a tímto jednáním byla poškozené společnosti ZK – T. způsobena škoda ve výši nejméně 950 000,- Kč,

2) obviněný J. G. společně s obviněným D. N.
po předchozí vzájemné dohodě společně s již zemřelým F. D. zajistili dne 13. 11. 2008, prostřednictvím dosud neztotožněné osoby vydávající se za M. H., roz. B., na Městském úřadě v Č., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v N. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. Audi A4, označeného VIN, následně bylo vozidlo J. S., na základě zplnomocnění přítelkyně obviněného G. M. R., zaregistrováno na Magistrátu hl. m. P. na společnost R. P. G., s.r.o., se sídlem P. 5, N. Z. 3172/6, ve které byla R. v té době jednatelem, dále bylo dne 28. 11. 2008 prodáno za částku 800 000,- Kč společnosti E. B., a.s., se sídlem P. 1923/10, P. 1, zastoupené obviněným N. jako předsedou představenstva, přičemž 400 000,- Kč bylo zaplaceno společností E. B., a na zbylou částku ve výši 400 000,- Kč obdržela tato společnost úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., se sídlem R. 14/3201, P. 5, jež tuto částku zaslala na účet, ke kterému mají dispoziční práva pouze R. a obviněný G., který byl v té době také členem představenstva společnosti E. B., posléze dne 22. 1. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. Audi A4, odcizené v době od 13. 8. 2008 do 14. 8. 2008 ze společnosti E. na adrese L. 38, V., R., a tímto jednáním byla poškozené společnosti U. L. CZ, a.s. způsobena škoda ve výši nejméně 400 000,- Kč a poškozené I. Š. škoda ve výši 74 968,- Kč,

3) obviněný P. O. společně s obviněným J. G.
po předchozí vzájemné dohodě zajistili dne 15. 1. 2009, prostřednictvím dosud neztotožněné osoby vydávající se za T. M., na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v N. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. BMW X5, označeného VIN, následně vozidlo dne 29. 1. 2009 obviněný O. zaregistroval na společnost A. N. S., a.s., která toto dne 29. 4. 2009 za částku 1 400 000,- Kč prodala společnosti E. B., a.s., jejímž členem představenstva byl v té době obviněný G., přičemž 560 000,- Kč mělo být zaplaceno touto společností a na zbylou částku ve výši 840 000,- Kč společnost E. B., a.s., obdržela úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., jež tuto částku zaslala dne 5. 5. 2009 na účet společnosti A. N. S.,

kdy obviněný G. téhož dne jako majitel a jediný disponent tohoto účtu z něho vybral částku ve výši 800 000,- Kč, přičemž společnost E. B., a.s., nezaplatila ani jednu leasingovou splátku, navíc dne 15. 7. 2009 byla společnost E. B. účelově převedena na R. Z., dne 14. 9. 2009 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. BMW X5; odcizené v době od 19:30 hodin dne 30. 12. 2008 do 09:00 hodin dne 31. 12. 2008 ve skladu společnosti T. ve městě F. im W. v N., a tímto jednáním byla poškozené společnosti U. L. CZ, a.s., způsobena škoda ve výši nejméně 840 000,- Kč,

4) obviněný P. O. společně s obviněnými J. G. a D. N.
po předchozí vzájemné dohodě zajistili dne 23. 1. 2009, prostřednictvím dosud neztotožněné osoby vydávající se za R. D., nar. 18. 9. 1973, na Městském úřadě v Č., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v N. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. Mercedes Benz GL 320, označeného VIN, následně dne 17. 2. 2009 na Magistrátu města O. obviněný O. vozidlo přehlásil na společnost A. N. S., a.s., dne 24. 2. 2009 pak toto bylo společností A. N. S., zastoupené obviněným O., za částku 1 500 000,- Kč prodáno L. V., kterému prodej zprostředkoval obviněný G., přičemž 600 000,- Kč bylo zaplaceno kupcem a na zbylou částku ve výši 900 000,- Kč obdržel L. V. úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., jež tuto částku zaslala téhož dne na účet společnosti A. N. S., kdy obviněný N. dne 25. 2. 2009, jako majitel a jediný disponent tohoto účtu, z něj částku ve výši 900 000,- Kč vybral, přičemž následně bylo zjištěno, že vozidlo zn. Mercedes Benz výše uvedeného VIN je registrováno a užíváno ve Š. a v N. nebylo pod tímto VIN žádné vozidlo zaregistrováno, a tímto jednáním byla poškozené společnosti U. L. CZ, a.s., způsobena škoda ve výši nejméně 900 000,- Kč a poškozenému L. V. škoda ve výši cca 100 000,- Kč,

5) obviněný P. O. společně s obviněným J. G.,
po předchozí vzájemné dohodě dne 3. 3. 2009 nechal obviněný O. jako jednatel společnosti A. N. S., a.s., na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v N. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválit technickou způsobilost motorového vozidla zn. Land Rover, označeného VIN, dne 12. 3. 2009 pak toto bylo společností A. N. S., zastoupené obviněným O., za částku 750 000,- Kč prodáno společnosti M., s.r.o., zastoupené R. S., kterému prodej zprostředkoval obviněný G., přičemž 75 000,- Kč bylo zaplaceno touto společností a na zbylou částku ve výši 675 000,- Kč obdržela společnost M. úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., jež tuto částku zaslala dne 16. 3. 2009 na účet společnosti A. N. S., kdy obviněný G. téhož dne, jako majitel a jediný disponent tohoto účtu z něho vybral částku ve výši 650 000,- Kč, posléze dne 8. 7. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. Range Rover, odcizené v době od 28. 1. 2009 do 29. 1. 2009 ze společnosti C., Gmbh, na adrese N., R., a tímto jednáním byla poškozené společnosti M. způsobena škoda ve výši nejméně 750 000,- Kč a poškozené společnosti U. L. CZ, a.s., škoda ve výši nejméně 643 966,- Kč,

6) obviněný P. O. společně s obviněnými J. G. a D. N.,
po předchozí vzájemné dohodě dne 8. 3. 2009 nechal obviněný O. jako jednatel společnosti A. N. S., a.s., na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v N. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválit technickou způsobilost motorového vozidla zn. Audi A4, označeného VIN, dne 16. 3. 2009 pak toto bylo společností A. N. S., zastoupené obviněným O., za částku 760 000,- Kč prodáno společnosti E. t. i., s.r.o., zastoupené jednatelem společnosti Z. J., které prodej zprostředkoval obviněný G., přičemž 532 000,- Kč bylo zaplaceno kupcem v hotovosti a na zbylou částku ve výši 228 000,- Kč obdržela společnost úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., jež tuto částku zaslala dne 25. 3. 2009 na účet společnosti A. N. S., kdy obviněný N., jako majitel a jediný disponent tohoto účtu,

dne 26. 3. 2009 z něho vybral částku ve výši 240 000,- Kč, posléze dne 12. 7. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. AUDI A 4, odcizené v době od 13. 8. 2008 do 14. 8. 2008 ze společnosti E. na adrese L. 38, V., R., a tímto jednáním byla poškozené společnosti E. t. i. způsobena škoda ve výši nejméně 760 000,- Kč a poškozené společnosti U. L. CZ, a.s., škoda ve výši nejméně 106 675,- Kč,

7) obviněný P. O. společně s obviněným J. G.,
po předchozí vzájemné dohodě dne 27. 4. 2009 nechal obviněný O. jako jednatel společnosti A. N. S., a.s., na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválit technickou způsobilost motorového vozidla zn. BMW X5, označeného VIN, dne 4. 5. 2009 pak toto bylo společností A. N. S., zastoupené obviněným O., za částku 1 790 000,- Kč prodáno M. D., kterému prodej zprostředkoval obviněný G., přičemž 1 290 000,- Kč bylo zaplaceno obviněnému G. hotově kupcem a na zbylou částku ve výši 500 000,- Kč obdržel M. D. úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., jež tuto částku zaslala dne 6. 5. 2009 na účet společnosti A. N. S., kdy obviněný G., jako majitel a jediný disponent tohoto účtu, z něho částku ve výši 500 000,- Kč vybral, posléze dne 8. 7. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. BMW X5, odcizené dne 27. 2. 2009 v P., z pozemku v sídle majitele vozidla společnosti I., s.r.o., se sídlem R. 1422/111, P. 4, a tímto jednáním byla poškozenému M. D. způsobena škoda ve výši nejméně 1 790 000,- Kč,

8) obviněný L. K. společně s obviněným J. G.,
po předchozí vzájemné dohodě dne 12. 5. 2009 nechal obviněný K. jako jednatel společnosti M. C., s.r.o., na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválit technickou způsobilost motorového vozidla zn. BMW X6, označeného VIN, dne 20. 5. 2009 pak toto bylo společností M. C., zastoupené obviněným K., za částku 2 200 000,- Kč prodáno R. K., kterému prodej zprostředkoval obviněný G., přičemž 1 700 000,- Kč bylo zaplaceno kupcem hotově a na zbylou částku ve výši 500 000,- Kč obdržel R. K. úvěr od společnosti U. L. CZ, a.s., jež tuto částku zaslala dne 22. 5. 2009 na účet společnosti M. C., kdy obviněný K., jako majitel a jediný disponent účtu dne 25. 5. 2009 z něho částku ve výši 500 000,- Kč vybral, posléze dne 7. 12. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. BMW X6, odcizené dne 23. 4. 2009 ve Z. – L., před prodejnou majitele vozidla společnosti S. A., a.s., se sídlem V. 907, U. H. – M., a tímto jednáním byla poškozenému R. K. způsobena škoda ve výši nejméně 2 200 000,- Kč,

9) obviněný P. O.
dne 9. 6. 2009 zajistil, prostřednictvím P. R., který konal na základě padělané plné moci obviněného K., zastupujícího společnost M. C., s.r.o., na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. AUDI Q7, označeného VIN, které bylo následně nezjištěným způsobem a za nezjištěnou finanční hotovost prodáno společnosti A. N. s., a.s., která, zastoupená obviněným, uvedené vozidlo téhož dne prodala za částku 1 981 350,- Kč poškozené společnosti G. G. I. G. SE, zastoupené Ing. M. Ž., přičemž částka byla zaplacena kupujícím hotově v pěti splátkách v průběhu jednoho týdne ode dne sepsání kupní smlouvy, posléze dne 8. 11. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. AUDI Q7, odcizené v době od 22.30 hodin dne 14. 5. 2009 do 07.30 hodin dne 15. 5. 2009 v ulici Č. na P. 9, v areálu majitele vozidla A. E., s.r.o., se sídlem N. h. 474, P., a tímto jednáním byla

poškozené společnosti G. G. I. G. SE způsobena škoda ve výši nejméně 1 981 350,- Kč,

10) obviněný L. K.
dne 29. 6. 2009, jako jednatel společnosti M. C., s.r.o., nechal prostřednictvím nezjištěné osoby, která se za něj vydávala, na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných v B. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválit technickou způsobilost motorového vozidla zn. BMW X5, označeného VIN, a vozidlo následně sám užíval na převozních značkách až do dne 14. 9. 2009, kdy bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. BMW X5, odcizené dne 2. 7. 2009, ve V. ul. R.W. č. 4, v R., ku škodě majitele vozidla společnosti S. A., Gmbh, jíž bylo toto vozidlo o hodnotě 67 000,- €UR následně vráceno, a dále bylo zjištěno, že vozidlo zn. BMW je registrováno a užíváno v B.,

11) obviněný J. G. společně s obviněným L. K. a s obviněným D. N.
po předchozí vzájemné dohodě zajistili dne 19. 8. 2009, prostřednictvím J. K., který konal na základě zplnomocnění od dosud neztotožněné osoby vydávající se za dovozce vozidla V. L., na Magistrátu města O., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. BMW X6, označeného VIN, dne 21. 8. 2009 pak toto bylo prostřednictvím A. RS A., za částku 1 500 000,- Kč prodáno společnosti E. B., a.s., se sídlem P. 1923/10, P. 1, zastoupené jako předsedou představenstva obviněným N., přičemž 750 000,- Kč bylo zaplaceno touto společností hotově k rukám zaměstnance zmíněného autobazaru R. S. a na zbylou částku ve výši 750 000,- Kč obdržela společnost E. B. úvěr od společnosti G. M. M., a.s., se sídlem P. 4, V. 1422/1a, jež tuto částku zaslala na účet autobazaru RS A., kdy tentýž den předal R. S. celkovou kupní částku obviněnému K., který vystupoval jako prodejce předmětného vozidla, přičemž obviněný G., který byl v té době členem představenstva společnosti E. B., prodej vozu zprostředkoval, společnost E. B. hradila splátky úvěru do května 2010 a v červenci 2010 pak byla převedena na R. Z., který dne 24. 8. 2010 zemřel, přičemž následně bylo zjištěno, že vozidlo zn. BMW výše uvedeného VIN je užíváno ve Š., a tímto jednáním byla poškozené společnosti G. M. A. způsobena škoda ve výši nejméně 728 361,17 Kč,

12) obviněný J. G. společně s obviněným L. K.
po předchozí vzájemné dohodě zajistili dne 14. 9. 2009, prostřednictvím J. K., který konal na základě zplnomocnění od dosud neztotožněné osoby vydávající se za dovozce vozidla S. V., na Magistrátu města O., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. BMW X5, označeného VIN, dne 23. 9. 2009 pak toto bylo prostřednictvím A. RS A. za částku 1 700 000,- Kč prodáno společnosti w m., s.r.o., zastoupené M. M., přičemž 510 000,- Kč bylo zaplaceno touto společností hotově k rukám zaměstnance autobazaru R. S. a na zbylou částku ve výši 1 190 000,- Kč obdržela společnost w m. úvěr od společnosti G. M. M., a.s., se sídlem P. 4, V. 1422/la, jež tuto částku zaslala na účet autobazaru RS A., kdy tentýž den předal R. S. celkovou kupní částku obviněnému G., který prodej vozu zprostředkoval, přičemž obviněný K. jako jednatel společnosti M. C., s.r.o., se sídlem N. Z. 3172/6, P. 5, vystupoval jako prodejce předmětného vozidla, posléze dne 15. 2. 2011 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. BMW X5, odcizené v době od 19.30 hodin do 21.00 hodin dne 1. 7. 2009 ve městě M., N., a tímto jednáním byla poškozené společnosti G. M. A. způsobena škoda ve výši nejméně 952 561,96 Kč a poškozenému P. S., který hradil splátky poskytnutého úvěru, škoda v dosud přesně nezjištěné výši,

13) obviněný G.

dne 18. 11. 2009 zajistil, prostřednictvím dosud neztotožněné osoby vydávající se za J. Z., po vzájemné dohodě s touto osobou, na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. Audi Q7, označeného VIN, dne 7. 12. 2009 pak toto bylo prostřednictvím A. RS A., za částku 1 100 000,- Kč prodáno společnosti M., s.r.o., zastoupené R. S., které prodej zprostředkoval obviněný G., přičemž 600 000,- Kč bylo zaplaceno touto společností hotově osobě vydávající se za J. Z. a na zbylou částku ve výši 500 000,- Kč obdržela společnost M. úvěr od společnosti G. M. M., a.s., se sídlem P. 4, V. 1422/la, jež tuto částku zaslala téhož dne 7. 12. 2009 na účet A. RS A., kdy tentýž den jeho zaměstnanec R. S., tuto částku předal osobě vydávající se za J. Z., posléze dne 22. 6. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. Audi Q7, odcizené v době od 16.30 hodin dne 6. 9. 2008 do 08.00 hodin dne 8. 9. 2008 ve městě P., N., a tímto jednáním byla poškozené společnosti M. způsobena škoda ve výši nejméně 1 100 000 Kč a poškozené společnosti G. M. A. škoda ve výši nejméně 385 817 Kč,

14) obviněný J. G. společně s obviněným L. K.
po předchozí vzájemné dohodě zajistili dne 23. 11. 2009, prostřednictvím M. D., na Městském úřadě B., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. BMW X6, označeného VIN, přičemž obviněný G. zprostředkoval prodej tohoto vozidla M. D. za částku 1 638 000,- Kč a po obdržení části kupní ceny mu také vozidlo předal, kdy zbytek kupní ceny obdržel od M. D. obviněný K., který s ním téhož dne podepsal kupní smlouvu a protokol o předání vozidla, později dne 6. 12. 2010 bylo toto vozidlo M. D. odcizeno v M., přičemž následně bylo zjištěno, že vozidlo zn. BMW výše uvedeného VIN je registrováno a užíváno ve Š. a ve F. nebylo pod tímto VIN žádné vozidlo zaregistrováno, a tímto jednáním byla poškozenému M. D. způsobena škoda ve výši nejméně 1 638 000,- Kč,

15) obviněný G.
dne 15. 2. 2010 zajistil, prostřednictvím P. Š., který konal na základě padělané plné moci J. D., za kterého se obviněný G. vydával, na Magistrátu hl. m. P., na základě předložených falešných dokladů o původu vozidla údajně vydaných ve F. a pozměněných identifikačních znaků VIN, schválení technické způsobilosti motorového vozidla zn. Škoda Superb, označeného VIN, dne 22. 2. 2010 pak toto bylo obviněným G., vydávajícím se za R. S., za částku 535 000,- Kč prodáno M. P. P., přičemž uvedená částka byla zaplacena kupujícím hotově při podpisu smlouvy a převzetí vozidla, posléze dne 23. 7. 2010 bylo předmětné vozidlo zajištěno orgány Policie ČR a následnou expertizou zjištěno, že se ve skutečnosti jedná o vozidlo zn. Škoda Superb, odcizené v době od 13.00 hodin dne 3. 8. 2009 do 16.00 hodin dne 4. 8. 2009 v ulici K U. na P. 10, v areálu A. E., ku škodě majitele P. H., a tímto jednáním byla poškozenému M. P. P. způsobena škoda ve výši 520 000,- Kč,

přičemž shora popsaným způsobem obvinění vždy jednali s vědomím, že původ vozidel je jiný, než byl deklarován při jejich registraci a v případě prodeje těchto vozidel současně v úmyslu získat jím ke škodě kupujících majetkový prospěch.

Vrchní soud dospěl k závěru, že ve vztahu k právní kvalifikaci použité v obžalobě (s výjimkou bodu 10 je jednání obviněných kvalifikováno jen jako zločin podvodu) nebylo trestní stíhání řádně zahájeno. Jinak řečeno, na základě citovaného zahájení trestního stíhání nebylo možné vést trestní stíhání pro trestný čin podvodu. Podstatnou vadou přípravného řízení je podle ustálené soudní praxe skutečnost, že trestní stíhání nebylo řádně zahájeno, respektive že usnesení o zahájení trestního stíhání neobsahuje zákonné náležitosti. Podle § 160 odst. 1 tr. ř. musí výrok usnesení o zahájení trestního stíhání obsahovat popis skutku, ze kterého je osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s

jiným, zákonné označení trestného činu a další náležitosti. Jde o to, zda výrok usnesení tak, jak byl výše citován, obsahuje dostatečně konkrétní popis skutku tak, aby dostál všem zákonným náležitostem. V daném případě tomu tak není. Nelze brát v úvahu jen doslovné znění ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř., které klade toliko výslovný požadavek popisu skutku tak, aby nemohl být zaměněn s jiným. V tom je rozdíl oproti ustanovení § 177 písm. c) tr. ř., které stanoví náležitosti žalobního návrhu. Pomine-li nyní vrchní soud, že ani obžaloba neobsahuje v tomto smyslu dostatečně konkrétní popis žalovaných skutků, je nutno zdůraznit, že rozdíl ve znění ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. a § 177 písm. c) tr. ř. nelze vykládat tak, že v usnesení o zahájení trestního stíhání postačí jakékoli vyjádření skutku tak, aby nemohl být zaměněn s jiným. Jednou ze základních zásad trestního řízení je zásada zákonnosti trestního stíhání, zakotvená v ustanovení § 2 odst. 1 tr. ř., podle něhož nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví trestní řád. Tato zásada je též ústavně garantována, neboť podle článku 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod nikdo nesmí být stíhán jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Tato zásada řádného zákonného procesu je realizována zahájením trestního stíhání (a sdělením obvinění) a zajišťuje obviněnému, že bude stíhán pouze pro čin, který je zákonem označen za trestný a že skutkovým důvodem stíhání bude pouze spáchání takového skutku, v němž jsou obsaženy zákonné znaky trestného činu. V usnesení o zahájení trestního stíhání proto musí být konkrétním způsobem vyjádřeno, v jakých skutečnostech je spatřováno naplnění všech znaků trestného činu. Pokud tomu tak není, jde o závažné porušení práva na obhajobu, neboť obviněnému musí být umožněno obhajovat se proti takovému obvinění, ze kterého je jasné, jaké konkrétní skutečnosti, naplňující znaky trestného činu, se mu kladou za vinu. Je zde tudíž dána i přímá souvislost s ústavně garantovaným právem obviněného na obhajobu ve smyslu čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Náležitosti usnesení o zahájení trestního stíhání mají tedy přímý vztah k základním lidským právům garantovaným i v mezinárodních dokumentech, jimiž je Česká republika vázána, zejména v článku 6 odst. 3 písm. a), b), c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, musí být neprodleně podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu, musí mít přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby, aby se mohl osobně nebo za pomoci obhájce obhajovat. Také článek 14 odst. 3 písm. a) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, má být neprodleně a podrobně informován o povaze a důvodu obvinění proti němu. V usnesení o zahájení trestního stíhání musí být tedy alespoň tvrzeny základní skutečnosti odpovídající všem zákonným znakům skutkové podstaty stíhaného trestného činu z hlediska jak objektivní, tak subjektivní stránky činu, tedy zavinění. Jinak usnesení o zahájení trestního stíhání postrádá podstatnou náležitost a nelze je považovat za zákonné (srovnej nálezy Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 46/96 a IV. ÚS 582/99 a dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. 11 Tz 55/2001 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2001, sp. zn. 7 Tz 125/2001). Na těchto závěrech nic nemění ani fakt, že trestní stíhání se vede o skutku, a nikoli o jeho popisu, a že v průběhu dalšího řízení, včetně řízení před soudem, může dojít ke změnám skutkového stavu, a to i podstatným (viz např. ustanovení § 221 odst. 1 tr. ř. a contrario). I když na počátku trestního stíhání není k dispozici přesný důkazní materiál a bližší okolnosti činu mohou být prokázány až v průběhu přípravného řízení, základní skutečnosti nasvědčující tomu, že se obviněný dopustil konkrétního (tím spíše úmyslného) trestného činu musí být uvedeny již v usnesení o zahájení trestního stíhání.

V usneseních o zahájení trestního stíhání nejsou znaky trestného činu podvodu vyjádřeny zjevně již proto, že tato právní kvalifikace nebyla tehdy vůbec uvažována a bylo vycházeno z toho, že obvinění se dopustili zločinu legalizace výnosů z trestné činnosti. Nedostatečné je vyjádření objektivních znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu. Není specifikováno, s kým a který obviněný měl v jednotlivých případech uzavřít smlouvy o prodeji vozidel, které přitom podle pojetí posléze uplatněného v obžalobě měly být základem podvodného jednání, když právě při jejich uzavření mělo dojít k uvedení v omyl. Chybí i specifikace kupních, respektive úvěrových smluv jakožto úkonů učiněných v omylu. Zejména pak v usnesení o zahájení trestního stíhání chybí i další základní složka

objektivní stránky trestného činu podvodu, a to zda, komu a případně v jaké výši měla být způsobena škoda a kterým z jednání popsaných v usnesení.

Nedostatečně je vyjádřena i subjektivní stránka trestného činu podvodu, což ale vyplývá z povahy věci. Jestliže je totiž obviněným v usneseních o zahájení trestního stíhání kladeno za vinu, že jednali v přímém úmyslu zastřít původ vozidel a znemožnit zjištění jejich původu, jinak řečeno že jednali s cílem vzbudit zdání, že předmětné automobily byly nabity v souladu se zákonem, nemohli současně jednat v úmyslu způsobit škodu tím, že kupující zaplatí kupní cenu za vozidla a ta jim budou (vzápětí) jakožto odcizená odňata. To nebylo úmyslem obviněných již proto, že by to (podle logiky usnesení o zahájení trestního stíhání) umožňovalo jejich odhalení. Úmysl obviněných by naopak směřoval přímo a zásadně proti odhalení nelegálního původu vozidel. Pak ale nemohli být současně srozuměni s tím, že vozidla budou odhalena a zajištěna (odňata kupujícím). I když věděli o tom, že i taková eventualita může nastat, nepřáli si ji, měli k ní vztah ryze negativní. Jistě zde hraje určitou roli doba, která by uplynula do odhalení a odnětí vozidel, avšak pro obviněné (pokud jednali jako pachatelé trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti) byla optimální ta eventualita, že původ vozidel nebude odhalen nikdy, respektive že nabyvatelé vozidel spotřebují víceméně celou jejich užitnou hodnotu dříve, než budou vozidla odhalena. Podstatou legalizace výnosů z trestné činnosti je, že napomáhá tomu, aby zůstal beze změny stav vytvořený základním trestným činem, na který navazuje. Jde o to, aby výnos z trestné činnosti mohl být pachateli nebo jinými osobami bez problémů použit v jejich prospěch nebo ve prospěch jiných osob a aby trestná činnost nebyla odhalena. Z uvedeného vyplývá, že v usneseních o zahájení trestního stíhání nejen nebyl, ale ani nemohl být vyjádřen úmysl obviněných způsobit kupujícím škodu (která se měla podle státního zástupce shodovat s výši uhrazené kupní ceny). Ve skutečnosti úmysl obviněných podle usnesení o zahájení trestního stíhání musel směřovat k tomu, že kupující obdrží a spotřebují protihodnotu kupní ceny.

Jestliže tedy bylo trestní stíhání zahájeno způsobem výše uvedeným pro trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti, nemohlo poté na základě téhož usnesení pokračovat trestní stíhání pro trestný čin podvodu, a to ani po formálním písemném upozornění obviněných a obhájců na takovou změnu právní kvalifikace. Obvinění byli postaveni do situace, kdy se nemohli odpovídajícím způsobem obhajovat, dokonce byli postaveni do jakési dvojaké situace, kdy jejich obhajoba vůči jednomu ze zmíněných trestných činů by mohla být v určitých směrech v rozporu s obhajobou uplatňovanou ve vztahu ke druhému z těchto trestných činů. Takový postup orgánů přípravného řízení samozřejmě nemůže odůvodnit ani složitá důkazní situace v této věci, kdy v podstatě všichni obvinění trestnou činnost zcela popírají a posouzení jejich viny bude závislé na pečlivém zhodnocení nepřímých důkazů a všech okolností.

V přípravném řízení tak byla závažným způsobem porušena práva obviněných na obhajobu a tuto vadu nelze zhojit v řízení před soudem, což je důvod pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr.ř.

Obdobnými vadami jako usnesení o zahájení trestního stíhání trpí také obžaloba, byť došlo ke změně popisu skutku zejména v tom směru, že je v jednotlivých případech vyjádřena způsobená škoda (vyčíslená ve výši kupní ceny zaplacené za jednotlivá vozidla kupujícími a dále ve výši úvěrů poskytnutých jednotlivými úvěrujícími společnostmi) a je obecně vyjádřen i úmysl obviněných získat prodejem majetkový prospěch ke škodě kupujících. Na druhé straně vykazuje i žalobní návrh již zmíněný nedostatek, že není specifikováno, s kým a který obviněný měl v jednotlivých případech uzavřít smlouvy o prodeji vozidel, které přitom podle pojetí posléze uplatněného v obžalobě měly být základem podvodného jednání, když právě při jejich uzavření mělo dojít k uvedení v omyl. Chybí i specifikace kupních, respektive úvěrových smluv jakožto úkonů učiněných v omylu. Další zásadní pochybení v právní kvalifikaci a v celé koncepci obžaloby je patrné ze samotného znění žalobního návrhu, z něhož se naznačuje, že některé útoky naplňují spíše znaky trestného činu úvěrového podvodu než trestného činu podvodu, ale vyjádření znaků tohoto trestného činu rovněž chybí. Navíc

obžaloba v rozporu s vyrozuměním o změně právní kvalifikace v žalobním návrhu kvalifikuje jednotlivé dílčí skutky pouze jako trestný čin podvodu, respektive buď pouze jako trestný čin podvodu, anebo (v případě ad 10 obžaloby) pouze jako trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti. Právě jen v tom případě, kdy obviněným nemohlo být kladeno za vinu, že vozidlo dále prodali, byla použita tato posléze uvedená právní kvalifikace. I to svědčí o nepochopení podstaty a vzájemných vztahů uvažovaných trestných činů.

Z výše uvedeného především z procesního hlediska vyplývá, že aby mohla být podána obžaloba pro trestný čin podvodu, muselo by dojít k novému zahájení trestního stíhání, které by odpovídalo shora podrobně rozebraným zákonným a ústavním požadavkům. Totéž by platilo v případě použití jiných právních kvalifikací zmiňovaných soudem prvního stupně, popřípadě kvalifikování skutku či některých útoků jako úvěrového podvodu. V tomto stadiu řízení se vrchní soud vzhledem k celkové již zmíněné nekoncepčnosti dosavadního řízení nemůže blíže k jednotlivým naznačeným právním kvalifikacím podrobněji vyjadřovat, neboť není předmětem řízení o stížnosti ukládat orgánům přípravného řízení, zda a pro jaký trestný čin budou jednotlivé osoby stíhat.

Nicméně považuje vrchní soud za potřebné upozornit na problematičnost právní kvalifikace skutku jako trestného činu podvodu. Nejprve je třeba obecně uvést, že jestliže pachatel získá věc majetkovým trestným činem a takovou věc dále převede na jinou osobu, zejména pokud ji prodá či smění (dále bude pro jednoduchost uvažován prodej věci získané krádeží), nelze takové jednání kvalifikovat jako trestný čin podvodu, byť jde o jednání ve vztahu k původnímu majetkovému trestnému činu relativně samostatné a pachatel jím uvádí třetí osobu – v tomto případě kupujícího – v omyl ohledně vlastnictví prodávané věci. V zásadě je třeba toto další jednání pachatele považovat za součást původního trestného jednání. Prodá-li pachatel odcizenou věc, jde o nakládání s věcí, které je zahrnuto už v přisvojení si věci krádeží, a proto nejde též o podvod. To proto, že dalším prodejem odcizené věci již nevznikne škoda. I pokud je kupující (nabyvatel věci) povinen v trestním řízení odcizenou věc vydat, nejde o následek trestného činu podvodu, ale o zajištění věci, které se samo o sobě nedotýká majetkových práv osoby k vydané (popřípadě odňaté) věci. Podle § 80 odst. 1 tr. ř. není-li již k dalšímu řízení třeba věci, která byla vydána nebo odňata, a nepřichází v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních. Přitom právem na věc ve smyslu ustanovení § 80 odst. 1 tr. ř. se rozumí jakékoliv ochrany požívající právo, tedy nejen právo vlastnické, ale i například právo zástavní či držba. V rámci rozhodování podle § 80 odst. 1 tr. ř. není řešena otázka vlastnického práva k věci. Pokud tedy ten, jemuž byla věc odcizena, na ni právo neuplatní (například proto, že si mezitím opatřil jinou obdobnou věc nebo mu pachatel uhradil škodu), vrátí se věc tomu, kdo věc koupil od pachatele a poté ji vydal nebo mu byla odňata. I v případě, že věc je vydána tomu, komu byla odcizena, a tomu, kdo věc koupil, tak vznikne majetková újma, je rozhodující, že k této újmě nedochází v důsledku podvodného jednání pachatele při prodeji věci, nýbrž v důsledku procesního postupu, který může, ale nemusí být v konkrétním případě použit (nebude použit například tehdy, když věc byla již v mezidobí spotřebována, prodána další, neznámé osobě, zničena, ztracena apod.). Škoda na cizím majetku v případě trestného činu podvodu musí vzniknout přímo tím, že pachatel uvede někoho v omyl (nebo využije něčího omylu či zamlčí podstatné skutečnosti), a její vznik nemůže být závislý na budoucím nejistém úkonu další osoby. Vznik škody zde nemůže být dovozován ani z faktu, že kupující poskytuje za věc, k níž nemůže nabýt vlastnické právo (neboť jde o věc odcizenou), peníze, které jsou v jeho vlastnictví. Ve skutečnosti jde v případě takto uzavřené neplatné kupní smlouvy o oboustranné bezdůvodné obohacení, a nejde tedy o škodu. Avšak vznik škody by nebylo možné dovodit, ani pokud bychom pominuli uvedené občanskoprávní hledisko. Ustanovení o trestném činu podvodu hovoří o způsobení škody na cizím majetku, a to bez ohledu na to, zda věc je ve vlastnictví poškozeného, neboť ten ji má ve svém držení, ne vždy však je jejím vlastníkem. Je tedy třeba zabývat se zde nikoli

otázkou zásahu do vlastnického práva nabyvatele (kupujícího), ale otázkou, zda kupujícímu vznikla koupí odcizené věci skutečně újma majetkové povahy. Jestliže pachatel prodává věc získanou trestným činem za cenu odpovídající její hodnotě nebo za cenu nižší, kupujícímu majetková újma nevznikne, protože jde o směnu ekvivalentních majetkových hodnot. Kupující, který je v dobré víře, získal v takovém případě věc, kterou chtěl, za odpovídající cenu, byť ji nezískal do vlastnictví, ale jen do oprávněné držby. Přitom neztrácí ani vlastnické právo k věci (penězům), kterou za věc získanou trestným činem v rámci neplatné (kupní) smlouvy vydal. Kromě toho není při prodeji odcizené věci pachatelem naplněn ani znak obohacení se. K obohacení pachatele došlo již původní trestnou činností a při zachování ekvivalentnosti plnění k žádnému dalšímu obohacení pachatele (nebo někoho jiného) v souvislosti s neplatnou kupní smlouvou nedojde a ani k němu žádné jednání nesměřuje. Obohacení z původní majetkové trestné činnosti zde pachateli přičítat nelze, neboť nevzniklo podvodným jednáním a navíc by mu bylo přičítáno dvakrát (srovnej přiměřeně Šámal, P.: K právnímu posouzení smluvního převodu věcí získaných majetkovým trestným činem. Socialistická zákonnost 1987, č. 8, s. 449 – 455).

Uvedené závěry lze vztáhnout i na situaci, že odcizenou věc nabyvateli prodá třetí osoba, která ji získala (ať již přímo nebo zprostředkovaně) od pachatele základního majetkového trestného činu, tedy podílník, případně realizátor legalizace výnosů z trestné činnosti. Jde totiž stále o realizaci téže věci získané základním majetkovým trestným činem. Ani v tomto případě nemůže být kupujícímu způsobena škoda ve smyslu ustanovení o trestném činu podvodu a ani zde nemůže dojít duplicitně k obohacení z prodeje věci získané trestným činem. V této další fázi trestné činnosti jde opět – v případě prodeje – o plnění poskytnuté za ekvivalent v podobě kupní ceny. Podruhé již tedy nevzniká ani škoda, stejně jako zde již nedochází k obohacení pachatele (podílníka, resp. legalizátora výnosu z trestné činnosti).

Jedině v případě prodeje vozidel za podstatně vyšší cenu, než by byla znalcem určená obvyklá cena vozidel, by přicházelo v úvahu kvalifikovat toto jednání jako trestný čin podvodu, ovšem za podmínky, že by kupující byl úmyslně pachatelem podveden ohledně skutečné hodnoty prodávané věci. Na druhé straně z případného prodeje vozidel za výrazně nižší cenu, než by odpovídala jejich stáří a technickému stavu, by bylo možno (mimo jiné) dovozovat úmyslné zavinění ve vztahu k trestnému činu legalizace výnosů z trestné činnosti, popřípadě podílnictví (i proto je důvodný požadavek na ocenění vozidel).

Pro úplnost je třeba dodat, že pokud by pachatel nejednal s vědomím, že disponuje s věcí pocházející z trestného činu, stěží by mohl kupujícího uvést v omyl v tom smyslu, jak to klade obviněným za vinu obžaloba, byť se uchýlila k neurčité formulaci, že obvinění „… jednali s vědomím, že původ vozidel je jiný než byl deklarován při jejich registraci“.

Za nejpřiléhavější a dosavadnímu obsahu dokazování nejvíce odpovídající lze považovat právní kvalifikaci jednání obviněných jako trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, popřípadě jako trestného činu podílnictví. Pro tyto trestné činy by mohlo být vedeno trestní stíhání na podkladě stávajících výše zmíněných usnesení o zahájení trestního stíhání. Vzhledem k tomu, že městský soud zmiňuje výslovně možnou právní kvalifikaci skutku jako trestného činu podílnictví, je třeba dodat, že rozlišení mezi tímto trestným činem a trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti by v posuzovaném případě spočívalo v tom, zda úmysl obviněných zahrnoval pouze prodej vozidel získaných trestným činem krádeže, anebo také skutečnost, že vozidla byla přihlášena na základě falešných dokladů o původu, případně že byly na vozidlech pozměněny identifikační znaky VIN anebo že byly učiněny jiné kroky k zastření pravého původu vozidel.

Protože kvalifikačním znakem trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti i trestného činu podílnictví je nejen výše prospěchu pachatele, ale i hodnota předmětné věci, bude třeba zajistit již v přípravném řízení ocenění vozidel, jichž se trestní řízení týká (patrně znalcem z oboru ekonomiky).

Na místě bude opatřit i další důkazy požadované městským soudem, ovšem s tím, že opětovný výslech obviněných bude na zvážení orgánů přípravného řízení, neboť vzhledem k dosavadnímu postoji obviněných bude mít smysl jen tehdy, když bude reálně dán předpoklad, že právě výslechem obviněných provedeným již v přípravném řízení (a nikoli až v řízení před soudem) budou objasněny důležité skutečnosti významné pro trestní stíhání.

IV.

Vrchní soud se z výše uvedených důvodů ztotožnil se závěrem městského soudu, že byly splněny zákonné podmínky ustanovení § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření, byť ne všechny zmíněné vady přípravného řízení by samy o sobě byly důvodem pro toto rozhodnutí. V návaznosti na výše uvedené výhrady městského i vrchního soudu bude třeba, aby orgány přípravného řízení zrevidovaly shromážděný důkazní materiál, ujasnily si podstatu jednotlivých skutků (útoků) a jejich případnou právní kvalifikaci ve vztahu k jednotlivým obviněným (bude třeba rovněž ujasnit, zda se na nich jednotliví obvinění měli podílet jako spolupachatelé, nebo jako účastníci) a v souvislosti s tím aby bylo provedeno i případné další doplnění dokazování. Teprve poté bude na místě podle výsledků přípravného řízení dospět k závěru o právní kvalifikaci skutků a zvážit podání nové obžaloby, včetně věcné příslušnosti soudu, kam by měla být obžaloba podána.

Z těchto důvodů Vrchní soud v Praze stížnost státního zástupce jako nedůvodnou podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.